

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ שופטים, ב' אלול, ה'תשכ"ט

חלק ב – י"ל לשי"פ שופטים, ז' אלול, ה'תשע"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ת הרה"ח ר' אברהם בן ציון

בהרה"ח מרדכי ע"ה

מייזליש

נלבי"ע מוצש"ק פי ויחי, י"ג טבת, ה'תשע"ה

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נכנ"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

הגיע מבית הכורך

תורת מנחם

התוועדויות כרך נו

הכולל את כל המאמרים והשיחות

מש"פ ויק"פ, פה"ח עד ש"פ שלח, כ"ח סיון ה'תשכ"ט

הספר נשלח לבתי המנויים

*

בחנויות הספרים יהי' ניתן להשיג

את הספר בכ"ד מנחם-אב

©

Published and Copyright 2015 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5775 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ג

בי"ה, ששי באלול תשכ"ג
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
מוה' ... שי וזוגתו מרת ... תחי

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתב בנם שי אשר בשעה טובה התחיל להניח תפילין.
ויהי רצון שירו ממנו ומכל יו"ח שי רוב נחת יהודי מסורתי חסידותי.
כן הוספתי במכתבי לבנו שי בהנוגע מקום לימודו, ואשר בודאי מכאן
ולהבא, בהסכמתם המלאה, ילמוד בבתי ספר חב"ד מיסודם ובהנהלתם של
רבותינו נשיאינו.
ומובן ופשוט שאין כוונתי להתערב ח"ו בהשייך להם, וזהו אחד הטעמים
אשר בשנים שעברו, לא הגבתי על ההודעה במכתבו בנוגע למקום לימוד בנם
שי (כיון שלא הי' בו כלל סגנון של שאלה).

אבל עתה, ביחד עם זה, הרי זה מחובתי (וזכותי) לכתוב לבנם שי הנ"ל,
בידעי מסירת נפשו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל על חינוך ברוח האמור
של בני ובנות ישראל בכלל ואנ"ש הקרובים אליו בפרט (מתאים להוראת חז"ל
בנוגע לצרכי הקרובים, שצורך הקרוב — קודם לצרכי שאר בני"י), וע"פ הרשום
בזכרוני מאמרו אשר הדפיס בנוגע לכפר חב"ד חזור רגש וחום חסידותי.
מעמיד הנני על החזקה, אשר לא רק ברצון הטוב כי אם גם בחפצם הטוב
יכניסו את בנם שי למוסד חב"ד, וירו ממנו רוב נחת אמיתי, וינעם לי להתבשר
טוב בכל האמור.

בברכת כתיבה וחתימה טובה ולבשו"ט.

ג

במכתבי לבנו: דלעיל אגרת הקודמת.
מתאים להוראת חז"ל בנוגע לצרכי הקרובים: ראה ב"מ עא, רע"א. רמב"ם ה' מתנות עניים
פ"י ה"ז. טושו"ע יו"ד סרנ"א ס"ג.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ שופטים, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתועדות ש"פ שופטים,
ה'תשכ"ט — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ ראה).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש — מילואים" מהשנים
תרפ"ה-תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

תחלת אלול, ה'תשע"ה,
ברוקלין, נ"י.

הנה יה"ר מהשי"ת שכשם שהכניסוהו הוריו שי' לברית כן יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו מתוך הרחבה. וירו מהם רוב נחת יהודי אמיתי, נחת חסידותי. בברכת מזל טוב וכוח"ט.

פשוט שכל ילדי אני"ש שי' מוכרח שיתחנכו במוסדות חב"ד בדוקא. ועאכו"כ תושבי כחב"ד. אישור פ"נ.

ב

בי"ה, ששי באלול תשכ"ג
ברוקלין

האברך ... שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבך מאדרי"ח אלול, ותוכנו אשר התחלת להניח תפילין. ויהי רצון אשר ההכנה להעשות בר מצוה, וביחוד בחדש אלול, שהוא חדש הכנה לשנה הבאה, תהי בשעה טובה ומוצלחת ובמילואה ובנקודתה על מנת ללמוד בהתמדה ושקידה מתוך יראת ה' ואהבת ה' ולקיים מצותיו, וכמבואר בארוכה בתורת החסידות מכ"ק רבותינו נשיאינו. לפלא כתבך על דבר מקום לימודך בעבר, והרי מובן ופשוט, שעל כל בני ובנות חב"ד ללמוד בבתי ספר חב"ד, מיסודם ובהנהלתם של רבותינו נשיאינו, וזו היא הצלחתם ואשרם בכל, ומקור נחת רוח אמיתי להורים שי', ומה שעבר עבר, אבל בודאי שמכאן ולהבא תלמוד בהסכמתם המלאה של הורריך שיחיו בבתי ספר חב"ד, והשם יצליחך ויצליח הורריך שי' בכל המצטרך להם.

בברכה לבשורות טובות ולכתיבה וחתימה טובה.

א

פשוט .. שיתחנכו במוסדות חב"ד בדוקא: ראה גם אג"ק חכ"ג אגרת ח'תתכה; חכ"ז אגרת י'תמב, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת הבאה. ובכ"מ.

ב

לתוכנה, ראה גם לקמן אגרת הבאה. מובן ופשוט .. ללמוד בבתי ספר חב"ד: ראה גם לעיל אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.

יג. נהוג לאחרונה ללמוד ענין באגרת התשובה, ובודאי יש לנהוג כן בחודש אלול, ובפרט ביום השבת שבחודש אלול, שהרי שבת מצד עצמו הו"ע התשובה, כמוכא באגה"ת⁹³ ש"שב"ת אותיות תש"ב", שזהו גם בכל שבת שבכל השנה כולה, ועאכו"כ בשבת שבחודש אלול.

ובפרט ע"פ הביאור של רבינו הזקן שענינו של חודש אלול הוא כמשל למלך בשדה (כנ"ל ס"ה), והיינו, שהמלך נמצא במקום שאינו מושב בני אדם, כמו שדה או מדבר,

— שהרי במשל "למלך .. בשדה" אין כוונת רבינו הזקן לשלול הענין ד"מדבר", אלא לשלול הענין ד"עיר מושב", היינו, מקום שאינו מושב בני אדם, כמו שדה או מדבר —

והרי אמיתית העילוי דתשובה הוא — לפעול גם במקום שאינו "עיר מושב", שאין בו "בית", שהו"ע התורה, ואין בו כלי הבית, שהו"ע המצוות⁹⁴, ואעפ"כ נעשית בו עבודת התשובה, שהיא למעלה מתומ"צ, שלהיותם אורות בכלים, הרי הם במדידה והגבלה, ואילו עבודת התשובה היא למעלה ממדידה והגבלה; וענין זה נפעל דוקא ב"שדה", שאין בו

94) ראה לקו"ת ואתחנן יו"ד, א. המשך מים רבים תרל"ו בסופו. ועוד.

93) ספ"י.

גופא מביאה לחרטה והרהור תשובה שעי"ז נעשה צדיק גמור — נכלל בשיחה הנ"ל שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(וסיים):

וכן הוא בנוגע לגאולה העתידה — שכאשר ישראל עושין תשובה, בשעתא חדא וברגעא חדא, אזי "מיד הן נגאלין"¹²⁷, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

[לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "פרזות תשב ירושלים".]

127) שזהו ענינו המיוחד של ר"ע, כדאיתא בגמרא (ברכות סא, ב) שאמר בנוגע לענין המס"נ בפועל: "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, בכל נפשך (ואתחנן ו, ה), אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי, מתי יבוא לידי ואקיימנו" (לא כמו אברהם, שהיתה לו מס"נ, אבל לא חיפש את ענין המס"נ), והיינו, שאף שהיתה אצלו העבודה דקיום התומ"צ באופן דאורות בכלים, ה"י רצונו בעבודה דמס"נ בפועל דוקא. והרי ענין המס"נ ישנו אצל כל אחד מישראל — באמירת ק"ש (שהו"ע המס"נ) בכל יום, אלא, שאין זה כפי שה"י אצל ר"ע שנשאר נשמה ללא גוף, אלא שהמס"נ היא באופן שגם לאח"ז נשאר נשמה בגוף עד מאה ועשרים שנה. וכמו בתפלת נעילה דיוהכ"פ שבסיומה מכריזים "שמע ישראל גו' ה' אחד" מתוך כוונה של מס"נ, ולאח"ז נשארים נשמה בגוף, כמודגש בכך שאומרים ג"פ "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", כפי שמפרש כ"ק מו"ח אדמו"ר שקא"י ג' עולמות בי"ע, ומסיימים בהכרזה "לשנה הבאה בירושלים". (128) רמב"ם ה"י תשובה פ"ז ה"ה.

הוספה

בי"ה, בדרי"ח אלול תשכ"ג
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה' ... שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד בן לבתו מרת ... ת"י למזל טוב והכניסוהו לבריתו של אברהם אבינו, ונקרא שמו בישראל ... שליט"א

הציור דמושב בני אדם, ולכן שם לוקחים את העצם דלמעלה כפי שהוא למעלה מציוור, מדידה והגבלה.

יד. המשך הביאור באגה"ת ספ"ד, בענין "קול ודיבור או מעשה הן אותיות וא"ו ה"א" — נכלל בשיחת ש"פ ראה סי"ד ואילך⁹⁵.

טו. ויש להוסיף ולבאר באגה"ת ריש פרק ה' ענין שלכאורה אינו מובן כלל — דלאו רישא סיפא ולאו סיפא רישא:

בהתחלת הפרק מדובר אודות מ"ש⁹⁶ "ויפח באפיו נשמת חיים", ש"פשט הכתוב מ"ש ויפח הוא להורות לנו כשמו שעד"מ כשהאדם נופח לאיזה מקום, אם יש איזה דבר חוצץ ומפסיק בינתיים, אין הבל הנופח עולה ומגיע כלל לאותו מקום, ככה ממש אם יש דבר חוצץ ומפסיק בין גוף האדם לבחי' הבל העליון".

וממשיך, "אך באמת אין שום דבר גשמי ורוחני חוצץ לפניו ית' .. אלא כמ"ש בישעי"ז⁹⁷ כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלקיכם, והטעם לפי שהם נגד רצון העליון כו".

ואינו מובן הטעם שמתחיל ב"הבל העליון" ומסיים ב"רצון העליון"?

ובהקדמה — שאין לומר שענין ה"הבל" הוא רק דוגמא מהענינים דלמטה על הענינים דלמעלה, ולמעלה הוא ענין הרצון (ולא ענין ה"הבל), שהרי כל הענינים שלמטה נשתלשלו מהענינים שלמעלה (כלשון רבינו הזקן הזקן בחלק ראשון פ"ג: "נשתלשלו מהן"), כך, שגם למעלה ישנו ענין ה"הבל" — "בחי' הבל העליון".

ולכן אינו מובן מה שמתחיל ב"הבל העליון" ומסיים ב"רצון העליון" — בה בשעה שהם מדריגות חלוקות זמ"ז לגמרי: הבל העליון — "מרומז באות ה"א תתאה", ואילו רצון העליון — "נרמז בקוצו של יו"ד", שזוהי דרגא נעלית ביותר שלמעלה אפילו מאות יו"ד עצמה?

ולהעיר, שלפעמים מצינו שענין מסויים אינו חוצץ לגבי דרגא נמוכה, משא"כ לגבי דרגא עליונה, הנה אפילו דבר קטן מונע את הגילוי — כפי שמצינו בנוגע למ"ת, שלגבי הגילויים שלפני מ"ת, ה"י מספיק ענין המילה שהוא הסרת הערלה הגסה בלבד, משא"כ לגבי הגילויים שלאחרי מ"ת, נחשבת גם הערלה הדקה לדבר המפסיק, ולכן צ"ל גם

(97) ישעי' נט, ב.

(95) לעיל ע' ... ואילך.

(96) בראשית ב, ז.

ענין הפריעה, שהו"ע הסרת הערלה הדקה, כי לגבי האור שלאחרי מ"ת, מונע וסותר גם עור הדק⁹⁸;

ולפעמים מצינו להיפך⁹⁹, שענין מסויים יכול להיות הפסק לגבי הגילוי דבחי ממכ"ע, אבל אין זה מונע את הגילוי דבחי סוכ"ע שנשאר בשלימותו (וע"ד מ"ש בסיום הפרק לענין "חבל ההמשכה .. (ש)כלול מתרי"ג מצות", שהוא כמשל "חבל עב שזור מתרי"ג חבלים דקים", ש"כשעובר ח"ו על אחת מהנה נפסק חבל הדק", אבל אעפ"כ נשאר הקשר שע"י כללות החבל בנוגע לכללות החיות כו').

ואילו כאן, בנוגע לדבר החוצץ ומפסיק — מתחיל בענין ההפסק לגבי חבל העליון, שזוהי מדרגה תחתונה, ומסיים בענין ההפסק לגבי רצון העליון, שזוהי מדרגה נעלית ביותר.

טז. ויש לומר הביאור בזה:

בענין "הבל העליון" יש כמה דרגות — כמובן מענין ה"הבל" למטה, שישנו הבל סתם שהוא מקור הדיבור, וישנו הבל שבא ע"י נפיחה, ובזה גופא יש חילוק בין נפיחה סתם לנפיחה בכח ועד לנפיחה בכח הכי חזק (ע"ד "נפשי יצא בדברו"¹⁰⁰); ודוגמתו למעלה — שישנו בחי' הבל העליון כפי שהוא מצד בחי' המלכות (דיבור), או כפי שהוא מצד בחי' המדות וכו', ועד לבחי' ההבל כפי שהוא מצד בחי' הרצון.

ולכן אין סתירה בכך שמתחיל בענין בחי' הבל העליון ומסיים בענין רצון העליון ב"ה — כיון שהכוונה היא לבחי' ההבל כפי שהוא מצד בחי' הרצון.

ומה שמדייק ומדגיש ענין הרצון דוקא (ולא רק ענין ההבל) — הרי זה כדי לבאר הטעם לכך ש"עונותיכם מבדילים גוי", אף ש"באמת אין שום דבר גשמי ורוחני חוצץ לפניו ית"י" — "לפי שהם נגד רצון העליון ב"ה" (אלא שבזה גופא יש חילוק בין עבירה שיש בה כרת, שעל ידה "נכרת ונפסק חבל ההמשכה כו'", לעבירות שאין בהן כרת שעל ידם "נפסק חבל הדק", אבל לא כללות החבל).

וענין זה נוגע גם לביאור כללות ענין התשובה — דלכאורה אינו מובן: כיצד מועילה התשובה באופן ש"בשעתא חדא וברגעא חדא"¹⁰¹

98) ראה סהמ"צ להצ"צ מצות מילה פ"ג (יר"ד, ב). אוה"ת יתרו ע' תתי ואילך. ועוד. המילה קמד, א"ב.

100) שה"ש ה, ו.

101) זח"א קכט, סע"א.

ובאופן כזה מסיימים את התקופה של עקבתא דמשיחא, ונכנסים לאתחלתא דגאולה, ולאח"ז לגאולה בפועל — ע"י "דוד עבדי נשיא להם לעולם"¹²⁰, שיבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל,

— לאחרי ההקדמה ש"יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו .. ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה'", ואז, "אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל, הרי זה משיח בודאי"¹²¹ —

ועל ידו תהי' אתחלתא דגאולה¹²², ומיד לאח"ז — גאולה האמיתית והשלימה, בעגלא דידן.

* * *

כב. סיום הביאור בפירוש רש"י "הירא ורך הלבב" — ה"יינה של

תורה¹²³, שכיון שר"ע "רגיל* הי' לזכות את ישראל"¹²⁵, זיכה מיד יהודי שעומד בתנועה של תשובה (שהיא בדומה לתנועת המס"¹²⁶), ולכן אינו יכול לפרש שהירא מעבירות שבידו צריך לחזור ממלחמה**, כי יראה זו

(* "רגיל"¹²⁴ — פשיטא שזהו יותר מפעם א' — והראי' רק על פעם פ"א! וראה יומא לח, סע"א. ובירושלמי שקלים פ"ה סוף ה"א: זלגו עיניו דמענות.

** אף שבפשוטו של מקרא אפ"ל שלר"ע מדבר הכתוב "הירא ורך הלבב" גם ע"ד הירא מעבירות שבידו, מ"מ, בינה של תורה, לר"ע, אין מדובר כאן ע"ד עבירה, ככפנים.

120) יחזקאל לו, כה. וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א, שאין זה שייך כלל וכלל להמבואר בהשיחה, אלא שאלה בגמרא, ויל"ע במפרשי הש"ס שם. ועוד וג"ז עיקר כו' (ככפנים).
121) כמפורש להדיא ברש"י ("א' א'פנענע רש"י") בפירוש דברי הגמרא במסכת סנהדרין (ק"י, א): "שבקי' ר' עקיבא לחסידותי", כך, שכל אחד — ללא חילוק אם הוא ליטאי ("א' ליטואצק"), מחסידי פולין ("א' פוילישער"), או א' משאר י"ב שבטי ישראל — יכול לראות, ש"חסיד" הוא מי ש"רגיל לזכות את ישראל", ללא חילוק אם מדובר אודות צדיקים או אודות "דור המדבר", שלכן, כאשר פעם א' לא הי' כן ("והשתא מחייב להו"), עושים מזה "רעש" ("א' גאנצער טומל"): "שבקי' ר' עקיבא לחסידותי"!!!

122) יחזקאל לו, כה.

123) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

124) ראה גם תו"מ חנ"ב ע' 315. וש"נ.

125) ענין ערב ביותר ("זייער א' געשמאקער ענין"), ששייך לחודש אלול.

126) מענה על השאלה: הרי הנהגת ר"ע לזכות את ישראל קאי על "חסידותי", שס"ל ש"קטני בני רשעי ישראל .. באים הם לעוה"ב" (סנהדרין שם) — שקאי רק על בנים קטנים שלהם שלא חטאו, אבל רשעי ישראל עצמם פשיטא דאין להם חלק לעוה"ב (פרש"י שם), וכן בנוגע לדור המדבר, עדת קורח ועשרת השבטים, ס"ל שאין להם חלק לעוה"ב, ולכאורה, הרי זה היפך ההנהגה לזכות את ישראל.

במעמד ומצב של סכנה, שכל הנמצאים שם, מרבינו נשיאנו עד ליהודי שאפילו ביוהכ"פ אין לו שייכות לתומ"צ, זעקו ביחד "שמע ישראל"...

צריך רק שמישהו יאמר לו "שמע ישראל", ואז יזעק גם הוא לעומתו "שמע ישראל", בתחילה כמו "בת קול", ואח"כ גם מעצמו ומאליו.

וכיון שישנה הזכות של קריאת שמע — "שמע ישראל" — הנה כאשר "אתם קרבים היום למלחמה" הרי זה באופן ד"על אויבכם", למעלה מאויביכם, ולכן, "אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם", כפירוש רש"י¹¹³: "ד' אזהרות כנגד ד' דברים שמלכי האומות עושים כו'" כדי שיתיראו מהם; אבל אתם אינכם צריכים להתיירא מזה, "כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".

כ. ומכאן באים להמדובר לאחרונה אודות ענין התפילין:

בנוגע לפירוש רש"י "אפילו אין בידכם אלא זכות ק"ש בלבד כו'" — איתא בכלי יקר (מהספרים שהובאו בתורת החסידות): "אטו ק"ש מילתא זוטרתה היא, ונ"ל שהעיקר הוא על התפילין שבראש, כי הקורא ק"ש מסתמא אינו קורא כ"א ע"י תפילין, שלא יהא כמעיד עדות שקר בעצמו¹¹⁵, וע"י תפילין שבראשו תפול אימתה ופחד על האויבים, כמ"ש¹¹⁶ וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ואמרו רז"ל¹¹⁷ אלו תפילין שבראש, ולדבר זה היו צריכין במלחמה, שיראו השונאים וייראו מהם".

וכללות הענין בזה — שיהודי צריך להיות במעמד ומצב ש"ראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך", ולא להתבייש בכך, ואדרבה כו', שיהי' אצלו הרגש ש"אתה בחרתנו מכל העמים"¹¹⁸, ועי"ז נעשה גם אצל הגוי הרגש של כבוד, ועד להרגש של יראה — אם יש צורך בכך.

כא. והעיקר — שתהי' ההנהגה באופן ד"לא תירא מהם וגו' כי ה' אלקיכם ההולך עמכם גו' להושיע אתכם",

ועד שיבואו למעמד ומצב שלא יהי' צורך במלחמה, כיון שיקויים היעוד¹¹⁹ "ונתתי שלום בארץ",

(118) נוסח תפלת יו"ט.

(119) בחוקותי כו, ו.

(115) ברכות יד, ב.

(116) תבוא כח, יו"ד.

(117) ברכות ו, א. וש"נ.

יתהפך מן הקצה אל הקצה להיות "צדיק גמור"?! — כי, כל חומר ענין העבירה הוא בגלל היותה "נגד רצון העליון ב"ה", ולכן יכול להשתנות ("זיך איבערשטעלן") מן הקצה אל הקצה ע"י רצון אחד — לקיים רצון העליון ב"ה, וכמאמר הבעש"ט¹⁰² שבמקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא, שנמצא שם בכל מציאותו.

* * *

יז. בהמשך להמדובר לעיל אודות הפסוק "מי האיש הירא ורך הלבב", שבא בהמשך לכללות הפרשה "כי תצא למלחמה גו' לא תירא מהם וגו'"²⁴ — הרי ע"פ הפתגם הידוע של רבינו הזקן שצריכים לחיות עם הזמן (כנ"ל ס"א), מובן, שענין זה נוגע גם בזמננו זה.

ובפשטות — הרי זו ההוראה המפורשת בכתוב: "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם וגו'", וכפי שמפרש רש"י דיוק לשון הכתוב "סוס ורכב", לשון יחיד, "בעיני חשובים כולם כסוס אחד כו'", וכן "עם רב ממך", "בעיניך הוא רב", כיון שאתה מחשיב ועושה אותם ל"מציאות", "אבל בעיני אינו רב".

אך עדיין שואל הבן חמש למקרא:

בפסוק נאמר "וראית", היינו, שלא מדובר כאן אודות ראייתו של הקב"ה — "בעיני", אלא אודות ראייתו של יהודי — "בעיניך", וא"כ, מה מועילה העובדה ש"בעיני אינו רב", בה בשעה שתורת-אמת עצמה אומרת ש"בעיניך הוא רב", והרי לא מדובר אודות "עורר"... וא"כ, איך יתכן ש"לא תירא מהם"?!
ועכצ"ל, שאע"פ ש"בעיניך הוא רב", הרי כיון ש"בעיני אינו רב", אלא "חשובים כולם כסוס אחד כו'", נעשה כן גם אצל יהודי, ולכן "לא תירא מהם".

וההסברה בזה — כהמשך הכתוב "כי ה' אלקיך עמך", כך, שאינו הולך בכח עצמו, אלא בכחו של הקב"ה, ש"בעיני אינו רב", אלא "חשובים כולם כסוס אחד כו'".

אך עדיין יש מקום לשאלה: כיון שצריך לעשות חשבון כו', ואז רואה שבפועל הרי זה "עם רב ממך", וא"כ, איך לא יירא מהם?!

ועל זה ממשיך הכתוב: "כי ה' אלקיך עמך) המעלך מארץ מצרים" — "המעלך" דייקא, היינו, לא רק "המוציאך", שגם לאח"ז

(102) ראה כתר שם טוב בהוספות סמ"ח. וש"נ.

נשאר עדיין באותו שטח, דרגא, מעמד ומצב, אלא "המעלך מארץ מצרים", למעלה לגמרי מכללות הענין דמצרים, כך, שלא שייך כללות ענין החשבון, ולכן, אע"פ שמצד החשבון הרי זה "עם רב ממך", מ"מ, "לא תירא מהם", כיון שלאמיתו של דבר אינם אלא כסוס אחד.

אמנם אין הכוונה שכיון ש"חשובים כולם כסוס אחד" אין צורך במלחמה כלל; בודאי יש צורך לצאת למלחמה, וליטול כלי נשק גשמיים כו', וכן לשלוח מרגלים שמסכנים את עצמם ועושים כל מיני תחבולות כדי לברר מה שנעשה במחנה של השונא, כלי המלחמה שלו וכו', אלא צריך לדעת שהעיקר הוא ש"ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים", ולכן "לא תירא מהם", כי היראה מפריעה לכללות המלחמה.

יח. וזהו גם מענה על דבריו של פלוני שדיבר בארץ ישראל לפני ימים אחדים, ואמר, שהתנאי הראשון ביציאה למלחמה הוא: "לא תירא מהם", והוסיף להביא ראיות לדבר מכמה פסוקים שנאמרו בנוגע להאבות: "אל תירא אברם גו'"¹⁰³, וכן ביצחק נאמר "אל תירא גו'"¹⁰⁴, וכן "אל תירא עבדי יעקב"¹⁰⁵; אבל הוא לא הסביר מדוע אמנם אין להתיירא מ"עם רב ממך", ולפלא שאף א' לא קם לשאול מהו אכן הטעם ש"לא תירא מהם"!

ובכן: העיקר הוא חציו השני של הפסוק, שבו מפורש טעם והסברה מדוע "לא תירא מהם" — "כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים", וכהמשך הכתובים¹⁰⁶: "כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם עם אויבכם להושיע אתכם".

אין הסברה אחרת מדוע "לא תירא מהם"; ההסברה היחידה ע"פ שכל היא — "כי ה' אלקיך עמך"!

ולא כמו אלו שטוענים שבנוגע לתומ"צ יש צורך בענין של אמונה, ואילו הדרך שאינה קשורה עם תומ"צ היא ענין של שכל — כי האמת היא בדיוק להיפך:

דרך התומ"צ היא ענין שבשכל, שכן, לולי ענין התומ"צ, הנה כאשר מסתכלים מסביב ורואים שישנו "עם רב ממך", צריך להתיירא, ואין הסברה בשכל מדוע "לא תירא מהם", כך, שיש צורך באמונה;

ורק כאשר מסתכלים מצד דרך התומ"צ, אזי ישנה ההסברה בשכל — ש"ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים", ובלשון הכתובים

(103) לך לך טו, א.

(105) ישעי' מד, ב. ועוד.

(104) תולדות כו, כד.

(106) פרשתנו כ, ד.

שלפנ"ז¹⁰⁷: "הנסה אלקים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי מקרב גוי במסות באותות ובמופתים ובמלחמה וגו' ככל אשר עשה ה' אלקיכם במצרים לעיניך".

אמנם, כשמדובר אודות מי שלעת עתה אין שם שמים שגור בפיו, הנה כיון שאי אפשר להשתנות בבת אחת מן הקצה אל הקצה, לכן אומר תחילה את חציו הראשון של הפסוק: "לא תירא מהם", ומזה מבינים כבר את הכוונה שבדבר — שסוכ"ס תבוא גם אצלו בגילוי — להמשך הפסוק: "כי ה' אלקיך עמך".

יט. וממשיך בכתוב¹⁰⁸ "והי' כקרבכם אל המלחמה וגו'":

כאשר מתקרבים יותר אל המלחמה, "סמוך לצאתכם מן הספר מגבול ארצכם"¹⁰⁹, אזי יכולה להתעורר אצלו מחשבה שאולי אינו ראוי לכך שיהי' "ה' אלקיך עמך", כי, ענין זה שייך רק כאשר הוא מקושר עם הקב"ה והולך בשליחותו (לא בתור מציאות בפני עצמו), ולכן, כיון שבעיני הקב"ה חשובים כולם כסוס אחד, אין לו מה להתיירא מהם, ומנצח במלחמה; אבל כיון שאינו בטוח שהוא במעמד ומצב של התקשרות עם הקב"ה כדבעי כו', לכן מתיירא מהם.

ועז"נ¹⁰⁸ "ונגש הכהן ודבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל וגו'":

לכאורה אינו מובן הלשון "שמע ישראל" — הרי לא מצינו שבכל פעם שדיברו עם בני"ה הקדימו לומר "שמע ישראל", ולדוגמא: "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו'", ומתחיל מיד "ה' אלקינו דבר אלינו בחורב לאמר וגו'"¹¹⁰, ללא הקדמת "שמע ישראל"; ורק בנוגע למצוות וחוקים נאמר הלשון "שמע ישראל", כמ"ש "ועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים גו'"¹¹¹, "שמע ישראל את החוקים ואת המשפטים גו'"¹¹². וא"כ, למה נאמר כאן הלשון "שמע ישראל"?

ולכן מפרש רש"י¹¹³: "אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד

כדאי אתם שיושיע אתכם".

והרי הענין ד"שמע ישראל" הוא בשלימות אצל כל יהודי,

— וכהסיפור הידוע¹¹⁴ מכ"ק מו"ח אדמו"ר בהיותו בווארשא

(107) ואתחנן ד, לד.

(111) ואתחנן ד, א.

(108) פרשתנו כ, ב.

(112) שם ה, א.

(109) פרש"י עה"פ.

(113) פרשתנו שם, ג.

(110) דברים א, א-ו.

(114) סה"ש קיץ היש"ת ע' 12.